

“Тарбахчааннар кэпсиллэр”

Федорова Галина Егоровна, воспитатель
МБДОУ “ЦРР – Детский сад №1 “Сардаана” г. Покровск.
Хангаласский улус.

Оскуолаҕа кириэн иннинээҕи кыра саастаах оҕолорго, ол эбэтэр 2 – 4 дылы саастаах оҕолорго аналлаах методическай көмө босубуйа. Хас биирдии иитээччи күннээҕи үлэтин эрэсиимигэр оҕо тарбаҕын кыра былчыннарын сайыннарарга, уос – тиис, айах былчыннарын эрчийиигэ, тыл саппааһын байытыга үлэни ытар. Бу босубуйаҕа кыра тэттик хоһооннор технологическай карта быһыытынан оноһулуннулар, ол эбэтэр хас биирдии этии хамсаныта ыйыллан сурулунна. Бу кыра хамсанылаах тэттик хоһооннору иитээччи анал үөрэх быһыыгар сынньалан мүнүүтэҕэ хамсанылаах эрчилли быһыытынан туттуон сөп.

Кыра тэттик хоһооннорум таһынан бу матырыяалбар туһаным бэлэм хоһооннортон, остуоруйалартан, таабырыннартан.

Тыыга олордум	 	Ытыстарын сыһыаран үөһэ өттүн арыый нэлэччи туталлар.
Балык устарын көрдүм		Ытыстарын холбоон бытааннык хамсаталлар. (Балык устарын утуктэн көрдөрөллөр).
Тас, тас таһынным		Ытыстарын таһыналлар
Аа - дьуо уһуннум		Илиилэринэн эрдинэн көрдөрөллөр.

Чуораанчык сибэкки	 	Сибэкки мөччүнүөгүн утуктэн көрдөрөллөр
Чуораанна майгынныыр		Илиилэрин саратан тарбахтарын холбуулар, уна илиилэрин орто тарбаҕын аллара туһэллэр. Чуораан тылын курдук хамсаталлар.
Чуораанчык сибэкки	 	Сибэкки мөччүнүөгүн утуктэн көрдөрөллөр
Үүнэн уһаата.		Илиилэрин үөһэ ууналлар.

Дьибиттэн табыстым	Хаамаллар	
Күлүүһүнэн хатаатым	 	Тарбахтарын кириэстии холбоон кулуус ойууну онороллор.
Суол устун сүүрдүм		Туран эрэн миэстэлэригэр сүүрэллэр
Муостаны туораатым		Дайбанан хаамаллар

Сарсыярда буолла	Тыыланньылар
Күн табыста	 Илиилэрин кириэстии тутан, тарбахтарын саратан күн сарданаларын көрдөрөллөр.
Куну көрсө	Илиилэрин үөһэ ууналлар
Сэрээккэ онордум	Икки илиилэрин тарбахтарын хамсталлар

Турдум мин иһиллээн	Уна илиилэрин уна кулгаахтарыгар сыһыары тутан иһиллиллэр.
Ат туйабын тыаһын	Таналайдарынан оонньоон ат туйабын тыаһын үтүктэллэр.
Бу сүүрэн кэллэ	 Ханас илиилэрин уна илиилэринэн бобуччу туталлар. Тойон эрбэхтэрин ерөччу туталлар.
Ат оҕото кулунчук	Илиилэрин хамсатан кулунчуктарын суурдэллэр.

Көтөр олбуорун	 олбуор
Аанын арыйдым	 Ытыстарын сэгэтэн аан арыллыбытын үтүктэллэр.
Бааллар эбит бу манна	Илиилэрин иннилэрин диэки ууналлар.
Бөтүүкчээн, кыһыл көмүс тараахчаан	 Тойон эрбэх уонна ыйар тарбах төбөлөрүн холбуулар. Орто тарбах, аата суох, ылгын чыңыйа тарбахтары үөһэ ерөччу туталлар.
Эбириэн куурусса	 Тойон эрбэх уонна ыйар тарбах төбөлөрүн холбуулар. Орто тарбах, аата суох, ылгын чыңыйа тарбахтар хомулла тутуллаллар.
Сизэрэй, хонор хаастар	 Икки илиилэринэн хаастары көрдөрөллөр.

Кутуругун хамсатар	Кэннилэригэр илиилэрин тутан хамсаталлар (кутурук хамсыгырын көрдөрөллөр).
Уерэн ыстаналыыр	Ыстанан ылыллар
Кыра ытым оҕото	

Кыра мээчик курдук		Ытыстарын ортотугар мээчик баарын курдук тутан тарбахтарын төбөтүн утары сыныары холбуулар.
--------------------	---	---

Кыптыыйы ыламмын		Уна илиилэринэн кыптыый ойуутун көрдөрөллөр.
Кып- кып кырыйдым		Икки тарбахтарын хамсаталлар.
Кыһыл былаабы онгорон		
Күөрэччи далбаатаатым.		Илиилэринэн далбаатыыллар.

Тарбахчааннар ооньууларгыгар уус – уран айымнылары туһаныы: хоһооннору, таабырыннары, остуоруйалары.

Кып – кыра чычып - чаап		ытыстарын холбоон кырачаан чыычаабы көрдөрөллөр
Чап чараас кынаттаах		Илиилэрин хардары тутан кынат курдук хамсаталлар
Кып – кыра чычып – чаап		ытыстарын холбоон кырачаан чыычаабы көрдөрөллөр
Чап – чараас тумустаах		Чыычаах тумсун тумсун онороллор
Кып – кыра чычып – чаап		ытыстарын холбоон кырачаан чыычаабы көрдөрөллөр
Уйатыгар оҕолордоох		Уна илиилэрин тарбахтарын ханас илиилэринэн бобуччу туталлар.

Куобах, куобах, барахсан	Илиилэрин кулгаах оностон куобабы утуктэллэр
Куотан, куотан кэлэммин	Ойуоккалыыллар
Ыркый ойуур быыһыгар	Чохчойон олороллор
Утуйа, утуйа сытабын	Илиилэрин ханас иэдэстэригэр сыһыаран утуйан көрдөрөллөр.

Тарахтаах да тарааммат баар үһү.		Бөтүүк
Иннинэн кэннинэн тэбиэлэнэр баар үһү	Аан	

Хороонньут кутуйах	Тойон эрбэжи кытта орто тарбагы уонна аата суох тарбагы холбоон кутуйах онорон көрдөрөллөр.	
Хонууга кэлбит	Остуолу тарбахтарынан тонсуйан кутуйах сүүрэрин көрдөрөллөр.	
Дьизэ – дьизэчээни көрбүт	Бүнүөкүлүнэн көрөр курдук хамсанан көрдөрөллөр	
Дьизэ оностон олорбут.	Дьизэ сарайын ойуута.	

Куоска уонна бөтүүк	
Доҕордуу эбиттэр	
Иккиэн бииргэ ыллыыллар	Илиилэрин хамсатан үткүүлэтэн көрдөрөллөр
Куоска курдугунуур	
Бөтүүк ыллыыр	 Тарбахчааннарын хамсатан куоска уонна бөтүүк ойуутун көрдөрөллөр.

Эһэ Миисэ	 Эһэ курдук икки тарбахтарын түөрэннэтэн хааман көрдөрөллөр
Олоппоско олорбут	
Олоппоско хачайдаммыт	Олоппос онорбут илиилэрин хамсаталлар
Олоппону алдыаппыт	Илиилэрин нэлэтэн көрдөрөллөр

Биир сэлээппэлээх, түөрт атахтаах	 Остуол
-----------------------------------	--

Ытырбат да дьизэбэ киллэрбэт	 Кулуус
------------------------------	--